

تیلریوز:

عامل این بیماری تک یاخته ای کوچک به نام **تیلرا** می باشد که دارای دو گونه **تیلریا پاروا** و **تیلریا آنولاتا** است. حیوانات حساس نشخوار کنندگان می باشند و دامهای اصیل معمولا حساسترند. تیلریوز مهمترین بیماری انگلی خونی است و توسط کنه های سخت منتقل می شود. این بیماری جزء بیماری های مشترک بین انسان و دام نمی باشد.

پاتوژنوز:

از طریق گزش کنه ها، تیلریاها وارد لنفوسیتها می شوند و درون آنها تکثیر می یابند و سپس وارد جریان خون شده و RBC ها را درگیر و متلاشی می کنند. اگر از غدد لنفاوی نمونه گیری شده و به روش متیلن بلو رنگ آمیزی شود، **اجسام کخ** را مشاهده می کنیم که همان شیزونتها می باشند.

علائم بالینی و کالبدگشایی:

تب شدید (42 - 40 درجه) - دپریشن - ضعف - بی اشتها - عدم نشخوار - کاهش تولید شیر - بزرگ شدن عقده های لنفاوی Prescapular - افزایش ضربان قلب (140 - 80 بار در دقیقه) - کم خونی - پتشی در مخاطات (بدلیل توکسمی) از جمله علائم این آلودگی می باشند. در آغاز تب، مدفوع دام سفت است و یک هفته پس از آن گاو به اسهال مبتلا می شود که اکثرا مخلوط با خون و بلغم است.

دوره کمون به طور متوسط 13 روز می باشد.

در کالبدگشایی خونریزی و پتشی در مخاطات دهان و چشم و اندامهای داخلی مانند کلیه - کبد - قلب و چادرینه مشاهده می‌شود.

غدد لنفاوی پیش کتفی بزرگ شده است و زخمهایی شبیه به کوه آتشفشان در شیردان مشاهده می‌شود.

طرز تشخیص:

- 1- سابقه بیماری بسیار مهم است.
- 2- تهیه گسترش خونی از حیوانات مشکوک
- 3- تهیه نمونه از غدد لنفاوی متورم و رنگ آمیزی نمونه-ها به روش متیلن بلو و مشاهده اجسام آبی کخ

تفاوت بابزیا و تیلریا:

1- بابزیاها فقط گویچه‌های قرمز را مورد حمله قرار می‌دهند و در آنها ازدیاد می‌یابند و سپس وارد جریان خون می‌شوند و دوباره گویچه‌های قرمز را مبتلا و متلاشی می‌کنند.

ولی تیلریاها لنفوسیت‌ها را مبتلا می‌کنند و درون آنها ازدیاد می‌یابند و سپس وارد جریان خون شده و بعد گویچه‌های قرمز را مبتلا و متلاشی می‌کنند.

2- بابزیا در کنه‌ها دارای انتقال عمودی است یعنی از نسلی به نسل دیگر (در کنه‌ها) انتقال می‌یابد ولی تیلریا در کنه‌ها فقط دارای انتقال افقی می‌باشد.

پیشگیری:

اصول پیشگیری شامل موارد زیر می‌باشد:

- 1- جلوگیری از ورود دامهای آلوده
- 2- بیماری یابی و درمان دامهای آلوده
- 3- مبارزه با ناقل (کنه‌ها) بوسیله سموم و حمامهای متوالی
- 4- استفاده از واکسن

درمان:

- 1- استفاده از داروهای ضد تیلریوز:
الف) بوپارواکن (Buparvaque)، 1 میلی لیتر به ازای هر 20 کیلوگرم وزن بدن فقط یکبار به صورت داخل عضلانی در ناحیه گردن که این مقدار را به دو قسم، تقسیم کرده و در دو طرف گردن تزریق می‌شود. در صورت لزوم می‌توان 48 ساعت بعد تکرار کرد.
- ب) Parvaque یا Clexon**، 1 میلی لیتر به ازای هر 7/5 کیلوگرم وزن بدن فقط یکبار به صورت داخل عضلانی که در صورت لزوم می‌توان 48 ساعت بعد تکرار کرد.
- 2- آنتی بیوتیک تراپی مانند استفاده از اکسی تتراسیکلین 10%
- 3- تجویز آهن به همراه ویتامین B₁₂
- 4- استفاده از سموم و حمام دادن دامها